

Tramvaj u Savskoj, Zagreb, 29. kolovoza

Žena u kasnim četrdesetima stoji blizu mene uz prozor, odmah iza vozača. Jako je brižljivo dotjerana, ima urednu frizuru s plavim pramenovima, tamne naočale na glavi, usku svijetlu haljinu i sandale s visokim petama. Na ramenu joj na kratkom remenu visi vrlo mala torba iste boje kao i sandale s uzorkom nekog logoa. Žena iz torbe vadi mobitel i nekoga naziva. Zapravo je primjećujem u trenutku kad počinje govoriti jer govori dosta visokim glasom i zvuči kao mala curica:

- Bok, ja sam.
- Što radiš?
- Hoćeš da dođem po tebe pa da odemo na piće?
- Ja sam u sedamnaestici. Vozim se prema doma pa bih mogla doći po tebe da odemo tamo... u ono mjesto... kak' se zove... da.
- Jel' ti tata doma?
- Aha.
- Pa meni treba još sigurno dvadeset minuta da dođem doma pa onda...
- Pa te zvrnem i ti se spustiš, ha?
- Samo kratko te nazovem.
- Dobro...
- I nemoj ništa reći tati.

Podzemna željeznica prema Rudowu, Berlin, 12. srpnja

Rano je ujutro i vozim se na aerodrom. Na Mehringdammu ulazi jako mršav mlad muškarac obučen u traperice i traper jaknu, nosi otvorenu bocu pivska u ruci i sjeda koso preko puta mene. Bocu polaže u krilo i pridržava je rukama i kako vlak kreće, glava mu klone i čini se da je zaspao. Na sljedećoj stanici ulazi debeljuškasti muškarac, sjeda točno preko puta mene. Nekako čudno gleda pa nisam sigurna ima li problema s vidom ili je na nečemu. Gleda oko sebe i djeluje da mu je teško jer se malo mršti a onda zatvara oči i lice mu se opušta. Vozimo se u relativno praznom vlaku nekoliko stanica a onda se mršavi muškarac s pivom počinje meškoltiti i pogledavati na natpise na svakoj stanici. Pred Hermannplatzom ustaje, zatetura kad se vlak zatrese i pogleda debeljuškastog muškarca preko puta mene. Odjednom ga primi za rame, unese mu se u lice i svom snagom zaviče: „Hej!“ Uvjerena sam da će se potući i malo povlačim noge k sebi. Debeljuškasti muškarac se trzne, otvara oči i opet djeluje da baš ne vidi svijet oko sebe, ali nakon par sekundi uspijeva fokusirati na muškarca s pivom. Odmah mu se baca oko vrata i ubrzo shvaćam de se ne tuku nego vesele da su se sreli.

Podzemna željeznica prema Anhalter Bahnhofu, Berlin, 3. srpnja

U vlaku se vozi jedan stariji omanji muškarac. Loše govori njemački i užasno viče. Hoće se razgovarati sa svima u vlaku. Staje do nekog mladog muškarca u zelenoj majici s plavim dredsima koji koluta očima i pokušava se odmaknuti, što mu ne ide jer sjedi uz prozor. Stariji muškarac mu govori nešto što ne razumijem, ali svako malo viče da je i on čovjek. Mladić klima glavom i govori: „Da, da i ti si čovjek“. Stariji muškarac odustaje od mladića i obraća se na turskom nekom drugom mladom čovjeku u blizini. Baca se na njega i ljubi ga. Ovaj odmiće glavu, ali se smije. Onda stariji muškarac, uz veliku viku, staje pred staklenu pregradu kod vrata i na njemačkom viče: „Hoćeš da ovo razbijem? Hoćeš? Ha?“. Mladić se smije i govori da hoće. Stariji se još raspituje je li siguran, jer da je onda on kriv kad se staklo razbije. Počinje svom snagom odarati glavom o staklo. Staklo za čudo odolijeva. Nas par zabrinuto gledamo. Većina ljudi se smije a čovjek hoda gore dole po vlaku i lupa glavom o svako staklo.

Stanica Gesundbrunnen, Berlin, 3. srpnja

Čekam vlak za koji piše da će doći tek za dvanaest minuta pa pažljivo razgledavam čokolade na nekom automatu. Nakon nekog vremena primjećujem da vlak u suprotnom smjeru već duže vrijeme stoji i ne odlazi. Vidim da pred otvorenim vratima vagona čući odeblja žena s jarko crvenom kosom u uniformi od željeznica i gleda u vrata koja nekako stoje u koso. Ispred nje, u vlaku čući muškarac s bradom i avganistanskom kapom. S baterijom osvjetljavaju spoj vrata i poda i oboje pažljivo gledaju. Žena ustaje i u radio stanicu u ruci tiho kaže: „zapela je naka boca i, ako zatvoriš vrata, on će je maknuti.“ Pale se crvena svjetla iznad vrta, čuje se znak pred odlazak vlaka i vrata se pokreću. Čovjek u vlaku vadi pivsku bocu, baca je kroz vrata koja se zatvaraju i smijući se diže palac. Crvenokosa žena hvata bocu jednom rukom i polako se odgega niz peron.

Podzemna željeznica oko Landstraße, Beč, 20. lipnja

Gledam čovjeka koji sjedi preko puta mene. Izgleda namršteno a onda shvaćam da mu se spava. Glava mu je nagnuta na desno i desno oko mu je zatvoreno. Lijevim gleda. Nakon nekog vremena mu glava još malo padne pa zatvori i lijevo oko. Razmišljam da li možda ima ozlijeđeno desno oko. Stižemo na stanicu, čovjek diže glavu i normalno otvara oba oka.

Tramvaj O, Beč, 17. lipnja

Žena sjedi u koso desno od mene. Vidim joj samo leđa. Ne mogu procijeniti koliko je stara. Ima na sebi traperice i košulju od istog materijala, ali nosi žensku torbu na ramenu i ima frizuru kao nešto starija žena. Razgovara se na telefon i ne čujem što govori. Odjednom glasno na hrvatskom kaže: „Dosado!“ i nakon kratke pauze istim tonom: „Što si dosadan!“. Onda šuti, sluša i nakon nekog vremena kaže: „I ja tebe isto, pa šta ćemo...“. Nakon toga više ne čujem razgovor zbog buke tramvaja. Žena nastavlja razgovor i u trenutku u kojem izlazim iz tramvaja razgovor po tonu djeluje sasvim ljubezno ali poslovno.

Podzemna željeznica prema Queensu, New York, 2. svibnja

Lijevo od mene s druge strane prolaza sjedi muškarac u ranim tridesetima. Oniži je, tamnoput i djeluje kao latinoamerikanac. Na sebi ima majicu na kojoj piše „A. Eagle“. Gleda u svoj mobitel i izgleda da nešto čita dok jede neke grickalice iz vrećice. Neprekidno u pravilnim razmacima od desetak sekundi kiše. Svaki put kad kihne, digne obje noge u zrak potpuno ravno ispred sebe.

Podzemna željeznica prema aerodromu Tegel, Berlin, 19. ožujka

7:30 ujutro u subotu. do mene sjedi muškarac u ranim četrdesetima. Obučen je u sivi kaput i šal koji djeluju kao nešto što bi se nosilo uz odijelo, ali na sebi ima traperice i crne, kožne, prljave cipele. Razgovara se na telefon i djeluje kao da ne želi da ga netko čuje. Ako ga netko pogleda, nervozno se proba okrenuti u drugom smjeru samo mu to baš ne uspijeva jer sjedi u uglu okrenut prema središnjem prolazu kroz vagon. S telefona se čuje ženski glas koji stalno govori. Učini mi se da govori engleski. Možda ipak njemački. Ne razumijem što govori. Muškarac uglavnom šuti, ali s pauzama nešto kaže na engleskom:

- Ti tako gledaš na to, ali se meni možda čini drugačije.
- Da...
- Da...
- Hm...
- Ali meni se čini drugačije.

U jednom trenutku iz torbe uzima papire s isprintanim kartama Berlina s interneta. Ustaje, i dalje sluša, gleda plan podzemne kod ulaza u vagon. Vraća se. Glas na telefonu se stalno čuje.

- Slušaj, sad me boli glava i...
- Da, da...
- Očito nisi sretna a ja...

Svaki put kad duže govori glas mu postaje sve tiši.

- Ni ja nisam sretan sa situacijom i volio bih provoditi više vremena s tobom i zato sam uopće i došao.
- Slušaj, sad moram pogledati na plan...
- Ni mene ne veseli da moram ići u subotu ujutro...

U tom trenutku ja izlazim iz vlaka.

Podzemna željeznica prema Mitte, Berlin, 4 lipnja

Sjedim do prozora, gledam vani i imam noge ispružene ispred sebe. Na Potsdamer Platzu ulazi dotjerana žena u kasnim pedesetima i sjeda preko puta mene. Povlačim noge i osmijehnem se. Žena se nasmije i kaže da joj moje noge ništa ne smetaju. Sjeda i govori da se umorila. Ne da mi se razgovarati pa se neutralno osmjehujem, ali gledam kroz prozor u mrak. Na sljedećoj stanici ulazi mladi muškarac od nekih dvadesetak godina s psom i sjeda do žene nasuprot meni. Pas je miran i sjedi ispred gazde. Žena razrogačuje oči i svaki put kad se pas pomakne diže obje ruke ispred sebe kao da se brani. Nitko je ne gleda osim mene koja gledam njezin odraz u prozoru.

Aerodrom, München, 30. srpnja

Čekam avion koji kasni. Pilot je došao obavijestiti putnike o kašnjenju i sad neki putnici viču na njega. Pilot djeluje iznervirano, ali se ne svađa. Dvije žene su najglasnije. Obučene su u odjeću koja je istovremeno i konzervativna i moderna i svima objašnjavaju da one nemaju vremena čekati. Pridružuje im se neki muškarac u odijelu i s razumijevanjem kima glavom iako sam ne djeluje uzbuđeno. Većina ljudi telefonira i nekoga obavještava da kasnimo. Razlog kašnjenja je smiješan. Avionu je pukla guma. Jedna žena mirno sjedi, smješka se. Gleda oko sebe i, poput mene, gleda suputnike. Nitko joj se dosta dugo ne obraća a onda neki odeblji muškarac do nje završava telefonski razgovor i nešto joj kaže. Ne mogu razabrati što je rekao, ali djeluje kao neko usputno gundanje. Žena se još malo šire osmijehne, pogne glavu i istovremeno gleda muškarca odozdo, te kaže nešto što ne čujem ali do mene dopire jako piskutavi glas. Muškarac se gotovo neprimjetno trgne kad joj začuje glas. Žena i dalje nešto govori. Nešto u načinu na koji govori djeluje malo suludo i ne mogu odrediti što. Izrazito visoko postirani glas? Pognuta glava i prodoran pogled? Široki osmijeh koji ne djeluje da je izazvan ičim vidljivim? Muškarac nervozno kima glavom, stavlja telefon u torbu, ustaje i odlazi prema šanku. Žena se nastavlja sama smješkati u prazno.

Podzemna željeznica prema Mitte, Berlin, 4. travnja

Sjedim uz prolaz i gledam ravno u čovjeka srednjih godina preko puta koji djeluje oniže i nabijene građe. Obučen je u traperice i potpuno zakopčanu traper jaknu. Ima plavu kosu ošišanu na „fudbalerku“ i spava potpuno uspravne glave. Na Friderichstraße ulazi beskućnik i prolazi po vagonu prodajući časopis o beskućnicima „Straßenfeger“. Čovjek preko puta mene ne pomiće glavu, ali polako otvara oči i prati muškarca koji se približava. U trenutku kad je beskućnik već sasvim blizu, čovjek u traper jakni iz džepa na prsima vadi pločicu s tabletama. Odlama jedan red, ostatak tableta vraća u džep a beskućniku, u prolazu, gurne u ruku red tableta. Beskućnik bez riječi uzima tablete, potapša čovjeka po ramenu, a ovaj mu, na svom ramenu, kratko stisne ruku.

Podzemna željeznica prema Erdbergu, Beč, 28. ožujka

Na stanici Volkstheater ulazi dvoje ljudi u kasnim dvadesetima. Žena je obučena u uniformu stjuardese Austrian Airlinesa a muškarac ima traperice i neku običnu tamno plavu jaknu. Nosi stolac. Oboje šute. Primjećujem da njoj cure suze po obrazima i da su joj oči crvene kao i uniforma. Muškarac gleda u pod. Žena zajeca, muškarac se trzne i nešto tiho kaže. Ona i dalje plače i govori glasnije od muškarca iako ne čujem što. Vozimo se nekoliko stanica i ona govori a on šuti dok se jednom rukom drži za rukohvat a drugom za stolac koji je donio. Malo prije stanice Rochusgasse muškarac nešto kratko kaže. Žena širi oči, diže glas i nastavlja govoriti malo brže. Na stanici muškarac podiže stolac i izlazi iz vagona. Žena prestaje govoriti. Šuti, gleda pred sebe i i dalje plače.

Autobus 29 prema Grunewaldu, Berlin, 29. svibnja

Ulazim u autobus oko Neue Nationalgalerie i sjedam na neko prazno sjedalo. Preko puta mene sjedi jedna stara žena u šarenoj ljetnoj haljini s jednako šarenim šeširom s vrlo širokim obodom na glavi. Jako je našminkana i nosi puno zlatnog nakita s nekakvim dragim kamenjem. Meni se čini da bi mogla imati oko osamdeset godina. Pogledava prema vozaču i u jednom trenutku s jasnim engleskim akcentom kaže: „Dušo, jesi uspio?“. Shvaćam da gleda u muškarca od jedno trideset godina koji poništava karte. Obučen je u traperice i svježije ispeglanu bijelu košulju s ulaštenim cipelama i ubrzo se ubrzo pridružuje ženi preko puta mene. Dok sjeda do nje, površno je pomazi po ruci i ja pomislim da joj je vjerojatno sin. Žena se lagano nasloni na njega i gleda kroz prozor. Dok se vozimo, mazi ga po natkoljenici, sve više s unutarnje strane, dok ga konačno ne primi čvrsto među noge.

Podzemna željeznica prema Warschauerstraße Berlin, 3. listopada

Prošla je ponoć i na Wittenbergplatzu nema puno ljudi koji čekaju vlak. Jedna mlada žena sa zelenom kosom čvrsto zalijepljenom u šiljke i ja ulazimo u relativno pun vagon. Shvaćam da su skoro svi ljudi u vagonu ista grupa tinejdžera koji djeluju jako pijano, hodaju gore dole po vagonu i nataču neku votku iz boce u plastične čaše koje drže u rukama. Nakon nekog vremena primjećujem da su među njima i dva nešto starija, tamnoputa muškarca koji također pod bocu guraju čaše, ali ih mladi ljudi odguruju. Dečko koji drži bocu petlja jezikom i viče da će im dati votke ako plate, ali da ovako ništa od toga. Stariji muškarac govori da će mu dati hašiš za uzvrat. Dečko viče da njega droge uopće ne zanimaju i da hoće pet eura. Stariji muškarac se zgraža da je to puno i govori da ima dobar hašiš. Stižemo na sljedeću stanicu i mlada žena sa zelenom kosom koja je ušla sa mnom izlazi iz vagona. Vlak kreće i primjećujem ženu i dalje sjedi u istom vlaku, samo se preselila u drugi vagon.

Aerodrom u Berlinu, autobus za avion, 13. studenog

Sjedim na stolcu. Na letu za Varšavu bi nas navodno trebalo biti 19, ali nas u autobusu ima 15. Pitam se gdje je preostalih četvero. Uz vrata stoji djevojka s jako dugom kosom izbijepljenom u potpuno svijetlo i velikim sunčanim naočalama. Jako plače i neki je dečko, koji izgleda par godina mlađe, tješi. Pitam se zašto mi njezin plač djeluje neiskreno.

Podzemna željeznica na Kottbusser Toru, Berlin, 13. siječnja

Vani pada snijeg i u podzemnoj je prilična gužva iako je blizu ponoći. Na Kottbusser Toru ulazi čovjek kojem je teško odrediti godine jer mu je sva odjeća blatnjava i jako je krvav po licu i odjeći. Toliko tetura, da činjenica da je ušao u vagon djeluje kao uspjeh. Hvata se za šipku u sredini, vlak kreće i nitko od putnika ga ne gleda. Preko puta mene sjede dvoje ljudi u srednjim tridesetima i tiho se razgovaraju. Čovjek krvavog lica odjednom, bez ikakvog vidljivog vanjskog uzroka, gubi ravnotežu, tetura po vagonu i pada na ženu koja sjedi preko puta mene. Žena razrogačenih očiju naglo ustaje i odmiče ruke od čovjeka, ali ga mirnim glasom pita: „Gospodine, biste li rado sjeli?“ i prepušta mu svoje mjesto.